

Sygn. akt I ACa 857/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jarosław Marek Kamiński
Sędziowie	:	SA Bogusław Suter SA Dariusz Małkiński (spr.)
Protokolant	:	Łukasz Patejuk

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **1) E. W. (1) i 2) T. W.**

przeciwko **Powiatowi (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 15 lipca 2016 r. sygn. akt I C 541/12

I. **prostuje w komparycji i sentencji zaskarżonego wyroku personalia powódki ad 1) określając je jako (...);**

II. **oddala apelację;**

III. **zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 10.800 (dziesięć tysięcy osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.**

(...)

UZASADNIENIE

Powódka E. W. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) w A. kwot: 7.686,31 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 26.04.2012 r., 1.195,90 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 01.01.2009 r. oraz 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia a ponadto domagała się jej przeprosin na sesji Rady Powiatu przez wicestarostę (...) J. S..

Pozwany Powiat (...) początkowo wnosił o odrzucenie pozwu w zakresie pkt 1 i 2, ewentualnie o oddalenie powództwa, argumentując to pierwsze, że powódka błędnie wskazała jako stronę pozwaną (...), które nie posiada zdolności sądowej. Ponadto wskazał, że kwota 7.686,31 zł stanowiąca wartość nienależnie pobranych przez powódkę dotacji oświatowych została ustalona decyzją administracyjną Starosty (...) z dnia 26.01.2012 r., która wobec jej niezaskarżenia jest ostateczna, natomiast kwota 1.195,90 zł stanowi równowartość pobranej przez powódkę dotacji z października i listopada 2008 r. i w związku z zawyżeniem liczby uczniów także jest nienależna powódce.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy prawidłowo oznaczył stronę pozwaną jako Powiat (...) w miejsce (...) w A.. Postanowieniem z dnia 2 września 2013 r. wezwano do udziału w sprawie w charakterze powoda ad 2 T. W..

Po ostatecznym sprecyzowaniu roszczenia powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego kwoty 3.313.300,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem wyrównania należnych im dotacji oświatowych za lata: 2006, 2007, 2011, 2012, 2013 oraz 2014, natomiast w pozostałym zakresie powództwo cofnęli. Jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazali art. 90 ust. 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. O systemie oświaty (Dz.U.2004r., nr 256, poz. 2572 ze zm., dalej: u.s.o.), wskazując, iż należy im się dotacja w kwocie nie niższej niż przewidziana na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego.

Pozwany wyraził zgodę na cofnięcie powództwa dotychczasowego a w zakresie zmodyfikowanego roszczenia wniósł o jego oddalenie wskazując, iż w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych prowadzonych przez powodów nie był realizowany obowiązek szkolny, dlatego też dotacje zostały im wypłacone w wysokości wyliczonej zgodnie z art. 90 ust. 3 u.s.o.

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2016 r. zapadłym w sprawie o sygn. akt: I C 541/12 Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił powództwo o zapłatę kwoty 3.313 300,53 zł; umorzył postępowanie w pozostałym zakresie; zasądził solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pobrać solidarnie od powodów na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Suwałkach) kwotę 1.197 zł tytułem brakujących wydatków.

Orzeczenie to zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

E. W. (1) prowadziła szkoły niepubliczne w A.: (...)w A., (...)w A. oraz (...)w A., które w 2002 r. otrzymały uprawnienia szkół publicznych. Od dnia 1 kwietnia 2007 r. osobą współprowadzącą je stał się T. W.. Powódka otrzymywała dotacje na podstawie uchwały Rady Powiatu (...) o nr (...) z dnia 5 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania dotacji szkołom niepublicznym o uprawnieniach szkół publicznych, w których jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki oraz niepublicznym szkołom o uprawnieniach szkół publicznych, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, później zaś uchwały o nr (...) z dnia 7 kwietnia 2008 r.

Dotacje były wypłacane w różnych kwotach i tak w 2006 roku wynosiły w poszczególnych szkołach powodów: 54,53 zł i 43,18 zł, w 2007 r. - 54,67 zł i 46,70 zł, w 2008 r., odpowiednio, 54,10 zł i 70,90 zł, w 2009 r. - 78,04 zł, 78,04 zł, 57,99 zł, w 2010 r.- 119,40 zł, 94,50 zł i 69,65 zł, w 2011 r.- 74,73 zł, 146,34 i 108,72 zł, w 2012 r.- 53,49 zł, 60,82 zł, 119 zł, w 2013 r. ,odpowiednio, 78,62 zł, 62,47 zł i 143,50 zł a w 2014 r.- 70,77 zł i 44,39 zł. Uchwałą z dnia 26 lutego 2014 r. (...) (...) ustalił wysokość dotacji na jednego ucznia na rok 2014 dla niepublicznego liceum ogólnokształcącego dla dorosłych o uprawnieniach szkoły publicznej w wysokości 70,77 zł, a dla niepublicznej szkoły policealnej dla dorosłych o uprawnieniach szkoły publicznej w wysokości 44,39 zł. Kolejną uchwałą z dnia 25 marca 2014 r. kwoty dotacji dla niepublicznej szkoły policealnej dla dorosłych o uprawnieniach szkoły publicznej zmieniono na 53,92 zł per capita.

Dnia 2 września 2014 r. (...) w B. stwierdził nieważność uchwał Zarządu Powiatu w A.: z dnia 26 lutego 2014 r. oraz z dnia 25 marca 2014 r. Następnie uchwałą z dnia 28 listopada 2014 r. Zarząd Powiatu w A. ustalił wysokość dotacji na jednego ucznia w 2014 r. dla niepublicznej szkoły policealnej dla dorosłych o uprawnieniach szkoły publicznej na kwotę 73,91 zł

Wyrokiem z dnia 6 września 2007 r. wydanym w sprawie o sygn. akt: II K 234/07 Sąd Rejonowy w Augustowie uznał E. W. (1) za winną tego, że postępując w podobny sposób w krótkich odstępach czasu popełniła następujące czyny: w okresie od stycznia 2001 r. do stycznia 2003 r. działając w warunkach przestępstwa ciągłego jako właścicielka niepublicznych szkół o nazwie(...) o uprawnieniach szkół publicznych i będąc osobą uprawnioną do sporządzenia wykazu uczniów poświadczyla w nim nieprawdę co do ilości uczniów(...) w A. ujmując na listach nazwiska osób nie będących uczniami, jak również nazwiska osób nieistniejących, a następnie posłużyła się w/w wykazem przedkładając go w (...)w E., oraz w okresie od stycznia do grudnia 2003 r. w A. działając w warunkach przestępstwa ciągłego jako właścicielka niepublicznych szkół: (...)oraz(...)o uprawnieniach szkół publicznych i będąc osobą uprawnioną do sporządzenia wykazu uczniów poświadczyla w nim nieprawdę co do ilości uczniów ujmując na listach nazwiska osób nie będących uczniami, jak również nazwiska osób nieistniejących, a następnie posłużyła się w/w wykazem przedkładając go w (...)w A..

Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2010 r. Sąd Rejonowy w Augustowie warunkowo umorzył postępowanie w związku z popełnieniem przez E. W. (1) czynów związanych z tym, że w okresie od dnia 7 stycznia 2005 r. do dnia 7 grudnia 2007r. pobrała dotację na prowadzone przez siebie szkoły w nadmiernej wysokości w związku ze wskazywaniem we wnioskach o dotację większej liczby uczniów, niż liczba faktycznie uczących się (sygn. akt II K 334/10). Z uzasadnienia wynikało, że w (...)w A. w imiennych wykazach słuchaczy kierowanych do (...) w A. wykazała łącznie 105 osób niebędących uczniami a w przypadku (...)w A. wykazała łącznie 599 osób niebędących uczniami. Sąd Rejonowy ustalił, iż dokumentacja dotycząca liczby uczniów była prowadzona nierzetelnie, ponieważ istniały w niej rozbieżności pomiędzy księgą uczniów, zawierającą dane wszystkich słuchaczy, a dziennikami lekcyjnymi.

(...)w B. w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 13 marca 2009 r. w związku z kontrolą przeprowadzoną w (...)w A. oraz (...)w A. w zakresie prawidłowości pobierania dotacji na funkcjonowanie tych szkół w latach 2005-2007 stwierdziła, iż dokumentacja przebiegu nauczania w obu szkołach prowadzona jest w sposób uniemożliwiający ustalenie rzeczywistej liczby słuchaczy i niezgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. Ponadto wskazano, że uchwała (...) w A. z dnia 5 czerwca 2002 r. w sprawie udzielania dotacji nie w pełni zgadza się z treścią art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. W uchwale przewidziano bowiem, że dotacja na uczniów nie może być wyższa niż liczba uczniów wskazana w sprawozdaniu GUS sporządzonym w dniu 20 września roku poprzedzającego rok dotowania. W efekcie, w latach 2005-2007 do wyliczenia dotacji przyjęto liczbę słuchaczy szkół niższą o 1.129 osób, niż wykazywana w miesięcznych informacjach o aktualnej liczbie uczniów, tymczasem zgodnie z art. 90 ust. 3 ustawy O systemie oświaty dotacje przysługują za każdego ucznia, a więc w wysokości odpowiadającej faktycznej liczbie uczniów w chwili przekazywania dotacji.

Na skutek w/w wystąpienia pokontrolnego prawomocną decyzją Starosty (...) z dnia 26 stycznia 2012 r. stwierdzono, że E. W. (1) jako organ prowadzący(...) w A., (...)w A. oraz (...)w A., w okresie od 01.01.2005 r. do 31.12.2007 r. pobrała dotacje w nadmiernej wysokości 7.505,31 zł oraz nakazano ich zwrot. Ustalono, że wypłata dotacji w w/w kwocie nastąpiła na skutek zawyżenia o 142 osoby liczby uczniów uprawnionych do dotacji. Następnie oświadczeniem z dnia 25 kwietnia 2012 r. (...) w A. potrąciło w/w wierzytelność wraz z odsetkami w wysokości 181 zł z wierzytelnością przysługującą E. W. (1) z tytułu dotacji za miesiąc kwiecień 2012 r. W 2008 r. przeprowadzono kolejną kontrolę w zakresie liczby uczniów uprawnionych do dotacji w placówkach prowadzonych przez E. W. (1) i T. W.. W wyniku kontroli stwierdzono, że do dotacji za październik i listopad 2008 r. zgłoszono o 9 słuchaczy więcej w (...) w A. i o 10 słuchaczy więcej w (...)w A. niż wyniosła faktyczna liczba uprawnionych do otrzymania dotacji. W tych okolicznościach (...) w A. potrącił w grudniu kwotę 1.195,90 zł tytułem nienależnie pobranej dotacji.

Z tytułu dotacji (...) w A. wypłaciło powodom, następujące kwoty:

1. (...) w A.: 2006 r. – 99 462,72 zł (1.824 uczniów), 2007r. – 105. 076,00 zł (1.922 uczniów), 2011r. – 169. 897,29 zł (2.123 uczniów), 2012 r. – 106. 221,92 zł (2.112 uczniów), 2013 r. – 163. 608,22 zł (2.081 uczniów), 2014 r. – 165.177,18 zł (2.334 uczniów);

2. (...)w A.: 2006 r. – 52.294,27 zł (959 uczniów), 2007r. – 73.251,27 zł (1.308 uczniów), 2011 r. – 190.850,04 zł (1.381), 2012 r. – 71.767,60 zł (1.180 uczniów), 2013 r. – 22.426,73 zł (359 uczniów);

3. (...) w A.: 2006 r. – 34.500,82 zł (799 uczniów), 2007 r. – 50.716,20 zł (1086 uczniów), 2011 r. – 242.989,20 zł (2.235 uczniów), 2012 r. – 277.760,62 zł (2.342 uczniów), 2013 r. – 352.149,00 zł (2.454 uczniów), 2014 r. – 177.384,00 zł (2.400 uczniów).

W przedmiotowej sprawie szkoły prowadzone przez powodów są placówkami niepublicznymi o uprawnieniach szkół publicznych, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny ani obowiązek nauki, wobec czego znajduje do nich zastosowanie art. 90 ust. 3 ustawy O systemie oświaty. Stosownie do tego przepisu, szkoły niepubliczne o uprawnieniach publicznych, niewymienione w ust. 2a, otrzymują na każdego ucznia dotacje z budżetu powiatu w wysokości równej średnim wydatkom bieżącym ponoszonym na jednego ucznia w szkołach publicznych tego samego typu i rodzaju, pod warunkiem, że osoba prowadząca placówkę przedstawi planowaną liczbę uczniów organowi właściwemu do udzielenia dotacji, nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji.

Sąd nie podzielił argumentacji powodów, że należne im dotacje winny być ustalone w oparciu o tzw. „metryczkę oświatową”, a więc zgodnie z zasadami określonymi w art. 90 ust. 2a ustawy O systemie oświaty, w oderwaniu od wydatków ponoszonych w szkołach publicznych tego samego typu i rodzaju ustalonych w budżecie pozwanego. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem dotacje dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, przysługują na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego, o której mowa w ust. 1 i 2, pod warunkiem że osoba prowadząca szkołę poda organowi właściwemu do udzielania dotacji planowaną liczbę uczniów nie później, niż do 30 września roku poprzedzającego rok udzielania dotacji. Zwrócił uwagę, że placówki oświatowe prowadzone przez powodów nie należą do kategorii określonej w wymienionym przepisie.

Dalej wskazał, że art. 90 ust. 3 ustawy O systemie oświaty nie kreuje samoistnej i bezwarunkowej podstawy domagania się kwoty dotacji minimalnej, natomiast jej wysokość dla szkół niepublicznych o charakterze publicznym, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki rokrocznie określa uchwała (...)w A. w wysokości 50% wydatków bieżących ponoszonych w szkole publicznej tego samego typu i rodzaju. Wskaźnik, z którego wywiedziona jest wysokość dotacji w odróżnieniu od wskaźnika określonego w art. 90 ust. 2a zależy nie od kwoty przyznanej przez ministerstwo, czyli obiektywnie oderwanej od wszelkich decyzji i zamierzeń jednostki samorządu, lecz jest pochodną innej wielkości, a mianowicie kwoty wydatków ponoszonych przez powiat, przy czym wydatki te muszą odpowiadać kwocie ustalonej w budżecie. Jest to zatem inne kryterium ustalenia wysokości dotacji aniżeli określone w art. 90 ust. 2a ustawy O systemie oświaty, oderwane od wysokości subwencji.

Sąd podkreślił, że na podobnym stanowisku stanął również Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 27 listopada 2015 r. (I A Ca 903/15), w uzasadnieniu którego stwierdzono, iż szkoła, o której mowa w art. 90 ust. 3 w/w ustawy jest szkołą niepubliczną o uprawnieniach szkoły publicznej, w której nie jest realizowany obowiązek szkolny, ani obowiązek nauki. Ustalenie wysokości dotacji oświatowej przysługującej takiej szkole powinno więc nastąpić według zasad przewidzianych w powołanym wyżej przepisie. Nadto Sąd ten zwrócił uwagę, że nie ma potrzeby konstruowania na potrzeby rozpoznawanego przypadku metody obliczania tych dotacji w nawiązaniu do kwot przewidzianych w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego, jak ma to miejsce w odniesieniu do szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki.

Oceniając niniejszą sprawę w kontekście należnych powodom dotacji za 2014 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach wskazał, że zostały one poddane kontroli przez (...) w B.. Stwierdzając nieważność dwóch z nich w/w Sąd nie dopatrywał się naruszenia przez Powiat (...) art. 90 ust. 3 ustawy, zaś jako przyczynę unieważnienia wskazał pominięcie przy kalkulacji dotacji, że ich kwota winna uwzględniać wydatki ponoszone w szkołach publicznych tego samego typu i rodzaju. Uchwała (...) z dnia 28 listopada 2014 r. wydana w następstwie powyższego wyroku nie była przez powodów

kwestionowana w zakresie ustalenia dotacji przy uwzględnieniu wydatków szkoły publicznej tego samego typu i rodzaju; powodowie stali bowiem na stanowisku, iż dotacje im należne winny zostać wyliczone w oparciu o tzw. „metryczkę oświatową”.

Z tych też względów Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia roszczeń powodów i zasądzenia na ich rzecz wyrównania dotacji za sporny okres wyliczonych na podstawie art. 90 ust. 2a ustawy O systemie oświaty, zgodnie z opinią biegłej sądowej z zakresu rachunkowości i finansów, uznając wyliczenia biegłej za zbędne dla prawidłowego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd podkreślił, że powodowie nie wykazali, aby dotacje przyznane im w latach 2006-2007 były zaniżone i w konsekwencji przyznane za mniejszą liczbę uczniów, niż faktycznie wykazywali. Najwyższa Izba Kontroli w związku z kontrolą przeprowadzoną w (...)w A. oraz (...)w A. w zakresie prawidłowości pobierania przez powodów dotacji na funkcjonowanie tych szkół w latach 2005-2007 stwierdziła, iż powódka zawyżyła o 142 osoby liczbę uczniów uprawnionych do dotacji. Ponadto zwrócono uwagę, iż dokumentacja przebiegu nauczania w obu szkołach prowadzona była w sposób uniemożliwiający ustalenie rzeczywistej liczby słuchaczy (od której zależy wysokość dotacji wypłacanej na funkcjonowanie szkół niepublicznych) i niezgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 2002 r. Celem ustalenia faktycznej liczby słuchaczy uprawnionych do dotacji Sąd zobowiązał powodów, na których spoczywa ciężar dowodu w sprawie, do złożenia list obecności uczniów za sporny okres, jednakże nie wykonali oni zobowiązania Sądu. Dlatego też nie uwzględnił wniosku powodów o dopuszczenie dowodu z księgi uczniów, pomijając go jako spóźniony.

Jako, że powódka w toku procesu cofnęła roszczenie z zakresu ochrony dóbr osobistych, postępowanie w tym zakresie podlegało umorzeniu (art. 203 § 1 i 3 k.p.c.).

W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił, o kosztach orzekając na zasadzie art. 98 k.p.c. i art. 108 k.p.c.

O nierozliczonych kosztach sądowych w postaci wydatków na poczet wynagrodzenia biegłego orzeczono zgodnie z art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. O kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c.

Powodowie zaskarżyli powyższy wyrok w części, to jest w pkt I, III i IV, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 90 ust. 2a oraz art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. O systemie oświaty poprzez błędną wykładnię i bezzasadne przyjęcie, że do dotacji należnych powodom nie znajdzie zastosowania sposób ich określania w oparciu o tzw. metryczkę oświatową (według art. 90 ust. 2a u.s.o.) w sytuacji, gdy zasady określenia dotacji dla szkół publicznych oraz niepublicznych, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny lub nauki, są tożsame i wynikają z łącznego odczytania normy art. 90 ust. 2a oraz art. 90 ust. 3 u.s.o.,

- art. 28 ust. 5 ustawy O dochodach jednostek samorządu terytorialnego poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że szkoły niepubliczne nierealizujące obowiązku nauki nie otrzymują dotacji w oparciu o algorytm części oświatowej subwencji ogólnej w sytuacji, gdy szkoły niepubliczne, które nie realizują obowiązku nauki uwzględniane są w danych zgromadzonych w bazie danych systemu informacji oświatowej ((...)), co determinuje określenie wysokości dotacji;

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającą na bezzasadnym przyjęciu, że dotacje należne powodom z tytułu prowadzenia szkoły niepublicznej nie powinny być ustalane w oparciu o tzw. metryczkę oświatową, w sytuacji, gdy z załączonych przez powódkę dokumentów, w tym metryczki subwencji oświatowej, wynika, że szkoły prowadzone przez powodów były ujmowane w „Całkowitych raportach subwencyjnych” sporządzanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej jako placówki, którym przysługuje dotacja według standardów tam określonych;

3. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie:

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak oceny dowodu w postaci opinii z dnia 1 marca 2016 r. biegłej z zakresu rachunkowości A. W. zawierającej wyliczenia wysokości dotacji przysługującej powodom za sporny okres, w szczególności nie odniesieniu się w uzasadnieniu wyroku do wyliczeń biegłej za lata 2011-2014;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się przez Sąd o dowód w postaci decyzji (...) (...) oraz wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne wobec E. W. Sądu Rejonowego w Augustowie o sygn. akt: II K 334/10, które to dowody nie mogły stanowić podstawy ustaleń w przedmiocie wysokości należnych powodom dotacji;

- art. 217 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego powodów o przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci księgi uczniów oraz dowodu z opinii uzupełniającej biegłej z zakresu rachunkowości na okoliczność ilości słuchaczy w szkołach przez nich prowadzonych w latach 2006-2007 oraz należnych powodom dotacji jako spóźnionych, pomimo że dowód ten miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Wskazując na wymienione zarzuty wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 3.313.300,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Ponadto wnieśli o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci księgi uczniów (...) w A., (...) w A., (...)w A. oraz dowodu z uzupełniającej opinii biegłej z zakresu rachunkowości na okoliczność ustalenia faktycznej ilości uczniów zapisanych w latach 2006-2007 do szkół prowadzonych przez powodów, a także na okoliczność wyliczenia dotacji należnej powodom zgodnie z algorytmem stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2007 i 2011-2014 na podstawie załączonej do apelacji księgi uczniów oraz całokształtu materiału dowodowego.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodów nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest kontynuacją postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

Zgodnie z art. 1 w zw. z art. 2 § 1 k.p.c. sprawami cywilnymi rozpoznawanymi przez sądy powszechne są sprawy ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, a także sprawy, które wprawdzie nie wynikają z ww. stosunków, niemniej stosuje się do nich - z mocy ustaw szczególnych - przepisy k.p.c. Sprawą cywilną jest zatem taka sprawa, w której żądana przez powoda ochrona prawna sprowadza się do wywołania skutku w zakresie stosunku cywilnoprawnego sensu largo, a więc stosunku osobistego, rodzinnego lub majątkowego, istniejącego pomiędzy podmiotami występującymi jako różnorzędni i równoprawni partnerzy. Sprawami cywilnymi są jednak także sprawy, które ze swej istoty nie są sprawami, o jakich wyżej mowa, bo ich źródłem jest prawo publiczne, niemniej uchodzą za takie z mocy wyraźnego ustanowienia ustawodawcy, który skierował je do właściwości sądów powszechnych i nakazał stosowanie do ich rozpoznania przepisów k.p.c.

Z treści pozwu wniesionego przez skarżących wynikało, że domagają się oni zasądzenia kwoty 3.313.300 zł tytułem wyrównania należnych im dotacji za lata 2005- 2007 oraz 2011- 2014, jako podstawę roszczenia wskazując art. 90 ust. 2a u.o.s., co uwypukla administracyjnoprawny charakter ich roszczenia. Zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i sądów administracyjnych pojęcie drogi sądowej rozumiane jest jednak szeroko i wprawdzie część tych gremiów prezentuje pogląd, że czynności organów powiatu, podejmowane na podstawie art. 90 ust. 2a i 3 u.s.o., mające na celu ustalenie wysokości oraz wypłatę subwencji i dotacji oświatowych są czynnościami z zakresu administracji publicznej i

podlegają kontroli sądów administracyjnych (por. np. wyrok NSA z dnia 17 stycznia 2008 r., II GSK 320/07), jednakże nie jest to stanowisko jednolite. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 maja 2004 r. (sygn. akt ICK 624/03, Legalis 73220) wskazał bowiem, że „Spór o wysokość należnej gminie subwencji kreuje sprawę cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c., wyraźne zaś przyznanie gminie odpowiedniego roszczenia (art. 27 ust. 2 w zw. z art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. O finansach publicznych) potwierdza powyższą ocenę”. Skoro zatem subwencja może być dochodzona na drodze procesu cywilnego, to zgodnie z argumentum a maiori ad minus dotyczy to także dotacji.

Sąd Apelacyjny podziela w całości ustalenia Sądu Okręgowego i dokonaną przez ten Sąd ocenę prawną niniejszej sprawy. Wbrew wywodom skarżących nie doszło w niej do żadnego z zarzucanych uchybień a przeprowadzone rozważania prawne i ich argumentacja zawarte w uzasadnieniu kwestionowanego wyroku zasługują na pełną akceptację. Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy zgromadził w sprawie materiał dowodowy, poddał go wnikliwej ocenie i w konsekwencji ustalił stan faktyczny odpowiadający treści przedstawionych przez obie strony dowodów. Stąd też Sąd Apelacyjny, uznając ustalenia te za prawidłowe, przyjął je za własne, czyniąc integralną częścią swojego stanowiska i uznając za zbędne ponowne ich przytaczanie (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 1935 r., C III 680/34. Zb. Urz. 1936, poz. 379, z dnia 14 lutego 1938 r., C II 21172/37 Przegląd Sądowy 1938, poz. 380 i z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83).

Analizując podniesione zarzuty o charakterze procesowym wskazać należy, że w świetle art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza ogólnikowe zarzucenie braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Niezbędne jest wskazanie, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie uznając je za wiarygodne i posiadające moc dowodową, wskazanie, że pominął w swojej ocenie niektóre dowody, ewentualnie wykazanie, że sąd przy ocenie dowodów uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego.

Ustalając stan faktyczny Sąd Okręgowy odwołał się przede wszystkim do przedłożonych w sprawie dokumentów oraz twierdzeń stron. Powodowie w apelacji, w istocie nie zakwestionowali tych ustaleń, a jedynie wywodzili, że należało wyprowadzić odmienną ocenę prawną sprawy. Spór w sprawie sprowadzał się zatem w swojej zasadniczej części nie tyle do oceny kwestii faktycznych, ile subsumpcji stanu faktycznego pod wybrane normy prawa materialnego.

Nie doszło również w przedmiotowym procesie do naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 328 § 2 k.p.c. Zakres koniecznej treści uzasadnienia według tego przepisu zawiera wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku odpowiada tym wymaganiom i odzwierciedla oraz ujawnia w dostatecznym stopniu tok procesu myślowego i decyzyjnego Sądu, którego wynikiem jest treść zaskarżonego wyroku, a tym samym pozwala na kontrolę tego procesu przez Sąd Apelacyjny.

Nie sposób również wyjaśnić, w jaki sposób Sąd Okręgowy mógłby naruszyć art. 217 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, skoro adresatem tej normy są strony sporu. Powołany przepis określa ich uprawnienia i obowiązki w postępowaniu dowodowym oraz nakłada na nie m.in. ciężar przytaczania okoliczności faktycznych i dowodów w określonym czasie i pod określonymi rygorami procesowymi. Art. 217 § 1 k.p.c. nie odnosi się więc do Sądu i nie określa jego uprawnień ani obowiązków, w konsekwencji nie może być przez Sąd naruszony (vide: wyrok SN z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie IV CSK 503/13).

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji trafnie oddalił wnioski powodów o przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci księgi uczniów a także dowodu z opinii uzupełniającej bieglej z zakresu rachunkowości na okoliczność ilości słuchaczy w szkołach przez nich prowadzonych w latach 2006- 2007 jako spóźnione. Przede wszystkim słusznie zauważył, że skarżący znacznie wcześniej mogli przedłożyć wspomniane wyżej

dokumenty, skoro proces toczy się od 2012 r., nadto nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż w istocie priorytetowe znaczenie ma w tym wypadku treść zapisów w dziennikach lekcyjnych, która pozwoliłaby Sądowi na weryfikację danych zawartych w księgach uczniów. W świetle przedstawionej oceny, zarzut naruszenia art. 217 § 1 k.p.c. podniesiony przez powodów, okazał się również niezasadny. Z tego też względu, na podstawie art. 381 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił zgłoszony w apelacji wniosek o dopuszczenie dowodu z dokumentów w postaci księgi uczniów oraz z uzupełniającej opinii biegłej z zakresu rachunkowości na wspomniane okoliczności.

Sąd Okręgowy nie dopuścił się także wymienionych w apelacji uchybień materialnoprawnych.

Sąd Apelacyjny zgadza się ze stanowiskiem zajęтым w uzasadnieniu Sądu I instancji, że w sprawach dotacji dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, w których nie realizuje się obowiązkowego nauczania dla obliczania wysokości dotacji nie stosuje się kalkulatora przewidzianego w art. 90 ust. 2a u.o.s. w związku z aktualizowanym corocznie Rozporządzeniem wskazującym na algorytm rozliczania subwencji dla szkół publicznych czy też niepublicznych realizujących obowiązek szkolny. Stanowisko to znalazło wcześniej odzwierciedlenie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 27 listopada 2015 r. (sygn. akt: I A Ca 903/15), gdzie uznano, że w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkoły publicznej, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny, ani obowiązek nauki, ustalenie dotacji oświatowej powinno nastąpić według zasad przewidzianych w art. 90 ust. 3 u.o.s.

Zgodnie z art. 90 ust. 2a u.o.s. dotacje dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, w których jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, otrzymują na każdego ucznia dotację z budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązanej do prowadzenia danego typu i rodzaju szkół w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego, pod warunkiem że osoba prowadząca szkołę niepubliczną poda organowi właściwemu do udzielenia dotacji informację o planowanej liczbie uczniów nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji. Z kolei stosownie do art. 90 ust. 3 dotacje dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych niewymienionych w ust. 2a przysługują na każdego ucznia uczestniczącego w co najmniej 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych w danym miesiącu w wysokości nie niższej niż 50% podstawowej kwoty dotacji dla szkół danego typu i rodzaju, pod warunkiem że osoba prowadząca szkołę niepubliczną poda organowi właściwemu do udzielenia dotacji informację o planowanej liczbie uczniów, nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji, z zastrzeżeniem ust. 3h i 3i. Uczestnictwo uczniów w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych musi być potwierdzone ich własnoręcznymi podpisami na listach obecności na tych zajęciach. W przypadku braku na terenie odpowiednio gminy lub powiatu szkoły danego typu i rodzaju, podstawą do ustalenia wysokości dotacji są wydatki bieżące ponoszone odpowiednio przez gminę lub powiat w wysokości nie niższej niż 50% podstawowej kwoty dotacji dla szkół danego typu i rodzaju odpowiednio w najbliższej gminie lub najbliższym powiecie prowadzącym szkołę danego typu i rodzaju.

Do katalogu szkół o których mowa w art. 90 ust. 3 u.o.s. należą niewątpliwie szkoły prowadzone przez powodów, będące szkołami niepublicznymi o uprawnieniach szkół publicznych niewymienionymi w art. 90 ust. 2a u.o.s.

Wbrew zarzutom skarżących nie doszło również do naruszenia w skarżonym orzeczeniu art. 28 ust. 5 ustawy O dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. Nr 80 , poz. 526, ze zm.), który to przepis ma w niniejszej sprawie znaczenie marginalne w stosunku do ust. 6 pkt 1 w/w artykułu wskazującego wprost dla jakich typów i rodzajów szkół subwencja oświatowa jest przyznawana. Z treści art. 5 u.o.s. wynika zaś, że jednostki samorządu terytorialnego mogą co do zasady zakładać i prowadzić jedynie szkoły i placówki publiczne. Powyższe wskazuje zatem, że subwencja jest generalnie przyznawana dla szkół publicznych, przedszkoli publicznych i jednostek tego rodzaju, a jedynie na zasadzie wyjątku ściśle określonego w ustawie, który nie podlega wykładni rozszerzającej, dla szkół niepublicznych, realizujących zadania szkół publicznych, ponieważ obowiązek szkolny jest co do zasady zmonopolizowany, zarządzany i subwencionowany przez państwo. Z kolei przepisy wykonawcze, a w szczególności Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2014 r. z dnia 18 grudnia 2013 r.(Dz.U. z 2013 r. poz. 1687) w § 1 ust. 2 pkt 1 odnosi się do zadań szkolnych, rozumianych jako zadania związane z prowadzeniem: szkół podstawowych, gimnazjów, szkół, oddziałów i szkół specjalnych, centrów kształcenia ustawicznego, centrów

kształcenia praktycznego, ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego, zakładów dokształcania nauczycieli, kolegiów pracowników służb społecznych szkół zorganizowanych w podmiotach leczniczych, szkół, jednostek obsługi ekonomiczno - administracyjnej szkół i placówek oraz zapewnieniem warunków do prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych i artystycznych przez daną jednostkę samorządu terytorialnego. Porównanie powyższego przepisu wykonawczego z art. 5 ust. 3 u.s.o. daje obraz kręgu podmiotów, do których de facto kierowane są przepisy o subwencji. Z tych przyczyn, nie sposób podzielić stanowiska skarżących, że można do nich zaliczyć również szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych, które nie realizują zadań związanych z obowiązkowym nauczaniem.

Zgodzić się należy w kontekście wykładni art. 90 ust. 3 u.s.o. z obecnym w orzecznictwie administracyjnym poglądem, wedle którego podstawę do ustalenia wysokości stawki dotacji dla szkół niepublicznych stanowią ustalone w budżecie powiatu wydatki bieżące ponoszone w szkołach publicznych tego samego typu i rodzaju, natomiast w przypadku braku na terenie powiatu szkoły publicznej danego typu i rodzaju za podstawę do ustalenia dotacji przyjmuje się wydatki bieżące ponoszone przez najbliższy powiat na prowadzenie szkoły publicznej danego typu lub rodzaju (por. WSA w Szczecinie w wyroku z dnia 10 listopada 2015 r. , sygn. akt: I SA/Sz 630/15, Legalis nr 1390580). Wysokość wydatków bieżących jest zaś zależna także od czynników lokalnych, takich jak np.: wyposażenie szkoły i jego stan techniczny, potrzeby remontowe i serwisowe szkoły, liczebność jej personelu pedagogicznego w stosunku do ilości uczniów lub nawet zasobność budżetowa danej jednostki samorządu terytorialnego. W konsekwencji nie sposób założyć równej wysokości dotacji dla szkoły danego typu i rodzaju określonej w art. 90 ust. 3 u.s.o. na obszarze całej Polski.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powodowie nie podjęli trudu wykazania, że wysokość dotacji, określonych na podstawie unormowania zawartego w zdaniu 3 ust. 3 art. 90 ustawy, byłaby wyższa niż faktycznie im przyznana i wypłacona. Zaprezentowany przez skarżących materiał dowodowy nie dawał więc podstaw twierdzeniu, że dotacje były im przyznawane w zaniżonej wysokości czy też aby istniały błędy w ich kalkulacji dokonanej na podstawie właściwego przepisu. Zgodnie z ogólną regułą dowodową art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Skutkiem niewykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest to, że twierdzenia takie zasadniczo nie mogą leż u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Należy podkreślić, że Sąd nie ma obowiązku dążenia do wszechstronnego zbadania wszystkich okoliczności sprawy oraz nie jest zobowiązany do zarządzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych, pozwalających na ich udowodnienie; nie ma też obowiązku przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.).

W niniejszej sprawie został wprowadzicie dopuszczony dowód z opinii biegłej sądowej z zakresu rachunkowości A. W., która przedstawiła wyliczenie spornych dotacji na zasadzie art. 90 ust. 2a u.s.o., a więc bazujące na tzw. „metryczce oświatowej”, jednak z uwagi na wadliwość przyjętej podstawy kalkulacyjnej opinia ta nie wpłynęła ostatecznie na treść końcowego orzeczenia.

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu i na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powodów jako pozbawioną uzasadnionych podstaw faktycznych i prawnych.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na mocy art. 98 - 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu. Wysokość należnych pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego ustalono w oparciu o § 6 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 r. poz. 1804).

(...)